

C O N C E P T

CULTUUR-
BELEID
RHEDEN
2011-2014
EEN KERNACHTIGE AANPAK

Concept-Beleidsnota

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	3
2 Visie, missie en uitgangspunten	4
2.1 Visie.....	4
2.2 Missie.....	5
2.3 Uitgangspunten.....	5
3 Een kernachtige aanpak	7
3.1 Samenwerking culturele organisaties binnen cultuurbedrijf.....	7
3.2 Cultuureducatie met de eigen culturele en muzikale instellingen	9
3.3 Amateurkunst, de smeerolie van de samenleving	10
3.4 Podia in stand houden	11
3.5 Meer zichtbaarheid voor de beeldende kunst.....	13
3.6 Bibliotheekwerk; uitlenen van boeken staat niet meer centraal.....	14
3.7 Lokale omroep.....	15
3.8 Intergemeentelijke samenwerking.....	16
4 Relatie met andere beleidsterreinen	17
4.1 Rhedense Jeugdagenda	17
4.2 De Wet op de Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	17
4.3 Accommodatiebeleid	18
4.4 Onderwijs	19
5 Evaluatie	20

1 Inleiding

De gemeente heeft een eigen taak in het culturele krachtenveld. Het rijk richt zich vooral op de landelijk actieve instellingen en organisaties en de provincie ondersteunt gemeenten via samenwerkingsverbanden en richt zich daarbij met name op cultuureducatie en mediawijsheid. De gemeente is verantwoordelijk voor de lokale invulling van het kunst en cultuurbeleid.

Nog niet zo lang geleden, begin 2009, is een cultuurnota vastgesteld door de gemeenteraad van Rheden. Deze nota had als insteek om met name de toen bekende knelpunten op het gebied van kunst & cultuur te beschrijven, alsmede de visie van de gemeente daarop.

De in deze cultuurnota aangegeven gewenste samenwerking en versterking van organisaties is nog niet van de grond gekomen. In tegendeel, steeds meer organisaties kloppen bij de gemeente aan voor ondersteuning bij de oplossing van diverse problemen.

Maar ook 'van buiten' komen uitdagingen. De alom verwachte landelijke, provinciale en gemeentelijke bezuinigingen dwingen de gemeente om ook kritisch te kijken naar de uitgaven (en waar zinvol inkomsten) op kunst & cultuurgebied.

Tijdens de raadsbehandeling in 2009 van de cultuurnota werd door de raad de wens geuit om tot een meer integrale visie op kunst en cultuur te komen en onderdelen en organisaties eens kritisch tegen het licht te houden. Er is daarna onder andere een sterkte-zwakke analyse uitgevoerd ten aanzien van de Alliantie en K13. Dit rapport over de kwaliteit van K13 en de Alliantie geeft aan, dat fundamentele keuzes nodig zijn om (indien gewenst) het huidige kwaliteitsniveau overeind te houden. Daarnaast is met de gemeenten Renkum en Rozendaal naar aanleiding van een evaluatie van het bibliotheekwerk, een nieuwe beleidsnotitie gemaakt voor de Bibliotheek Veluwezoom. Tot slot zijn kritisch de subsidies die de gemeente voor diverse activiteiten verstrekt tegen het licht gehouden.

Procedure

Deze evaluaties zijn input geweest voor het opstellen van een bespreeknotitie waarin de hoofdlijnen van het nieuw te voeren beleid zijn uiteengezet. Op basis van de hoofdlijnen is aangegeven wat de prioriteiten zijn, zodat keuzes gemaakt kunnen worden. De bespreeknotitie is met een vijftal organisaties op het gebied van kunst & cultuur besproken en de eerste reacties zijn waar nodig geacht verwerkt in de conceptnota die nu voor u ligt.

Nadat de inspraak heeft plaatsgevonden en de binnengekomen reacties zijn verwerkt, wordt de definitieve conceptnota ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

2 Visie, missie en uitgangspunten

Deze cultuurvisie bouwt voort op de visie zoals die begin 2009 door de gemeenteraad is vastgesteld. Daarom is het verstandig eerst de daarin vastgelegde visie en missie onder de loep te nemen.

2.1 Visie

In de cultuurnota van 2009 is een visie opgenomen die in deze nota wordt overgenomen:

- Kunst en cultuur maakt een mensenleven rijker en brengt daarmee de kwaliteit van leven op een hoger plan;
- Kunst en cultuur heeft een functie als samenbindend element ten behoeve van sociale samenhang;
- Kunst en cultuur kan een bijdrage leveren aan het onderscheidend imago van de gemeente.

Hier is sprake van de driedeling burger – gemeenschap – imago gemeente. In het beleid wordt deze driedeling ook zichtbaar.

Burger

Wij vinden het belangrijk dat elke inwoner van de gemeente Rheden kan participeren in de maatschappij. Dat hebben we onder andere vastgelegd in ons WMO-beleid. Dat participeren kan onder andere door deel te nemen aan kunst en cultuur, zowel actief als passief.

Ook hebben we aandacht voor de talentontwikkeling. In het educatiebeleid en het jeugdbeleid is dat een centraal thema, maar ook de uitreiking van de Burgemeester de Bruinprijs vestigt de aandacht op talenten. Die talentontwikkeling gaat verder dan het cognitieve. Ook grote en kleine talenten op kunstzinnig gebied verdienen het aandacht te geven.

Inwoners van de gemeente Rheden zouden een laagdrempelige toegang moeten hebben tot kunst en cultuur. Laagdrempelig wil zeggen dat er zo weinig mogelijk financiële of fysieke belemmeringen zijn, maar ook dat het aanbod aansluit bij de behoefte.

Gemeenschap

Kunst en cultuur zijn niet alleen belangrijk voor de individu, maar ook voor de gemeenschap. Met kunst en cultuur als middel kunnen diverse op de gemeenschap gerichte beleidsdoelstellingen gerealiseerd worden. Meest voor de hand liggend voorbeeld zijn de verenigingen waarin inwoners elkaar ontmoeten en de gemeenschapszin versterken. Maar kunst en cultuur kunnen onder andere ook een rol spelen bij het verminderen van gevoelens van overlast, het creëren van begrip voor anderen etcetera. Kunst en cultuur zijn dan niet zozeer een doel op zich, maar een middel.

Dat betekent overigens ook, dat voor activiteiten ook een beroep gedaan kan worden op de budgetten van de betreffende beleidsterreinen.

Imago

Zowel inwoners als niet-inwoners hebben een beeld van de gemeente. Dat beeld bepaalt voor inwoners of ze er graag willen (blijven) wonen, of ze zich er thuis voelen, of ze ook naar niet-inwoners reclame maken voor de gemeente. Voor niet-inwoners bepaalt het beeld dat ze van de gemeente hebben of ze er op bezoek willen komen, er hun geld uit willen geven en uiteindelijk ook of ze zich er eventueel willen vestigen. En wat voor inwoners en niet-inwoners geldt, geldt ook voor het bedrijfsleven.

Bij het imago dat een gemeente heeft, spelen veel aspecten een rol zoals het onderwijs, de woonomgeving, het aanbod van voorzieningen. Maar uitdrukkelijk ook het aanbod van en de deelname aan kunst en cultuur hebben grote invloed op het imago van een gemeente en dus op het leefklimaat en het vestigingsklimaat.

2.2 Missie

De missie van het Rhedens cultuurbeleid zoals dat in 2009 was beschreven, heeft voor enige verwarring gezorgd.

Er bleek een verschillende invulling gegeven te worden aan de Rhedense Maat. Dat is een reden dat deze term in de volgende missie niet meer wordt gehanteerd.

Missie cultuur gemeente Rheden 2010

Rheden wil door middel van haar culturele profilering voor haar inwoners een gemeente zijn met een cultuurbereik dat primair is afgestemd op de ambities, behoeften en doelstellingen van de gemeente en haar inwoners, maar dat ook aantrekkelijk is voor bezoekers en toeristen van buiten de gemeente.

Daarbij erkent de gemeente de eigen entiteit van kunst en cultuur. De gemeente bepaalt wel de financiële kaders, maar niet welke kunst- en cultuuruitingen daarbinnen worden ontplooid (autonome karakter van kunst en cultuur).

De gemeente stelt zich faciliterend en voorwaardenscheppend op.

2.3 Uitgangspunten

Deze visie en de specifieke visie en missie op kunst en cultuur vormen het algemene kader voor het kunst & cultuurbeleid in de gemeente Rheden. Dit algemene kader leidt tot de volgende algemene uitgangspunten:

1. Gericht op alle inwoners

Het cultuurbeleid is gericht op alle inwoners van de gemeente Rheden, met specifieke aandacht voor de jeugd, ouderen en mensen met een beperking.

2. Activiteiten staan centraal

Door het organiseren van activiteiten verwerven instellingen en verenigingen een 'bestaansrecht'.

Activiteiten kunnen openbare voorstellingen zijn, maar bijvoorbeeld ook lessen aan groepen, gericht op kennismaking en werving. De gemeente subsidieert naast voorstellingen alleen activiteiten die helpen gemeentelijke doelstellingen te realiseren.

3. Positie gemeente

a. De gemeente is regisseur, geen uitvoerder

De gemeente bepaalt het kunst & cultuurbeleid, maar laat de uitvoering van dat beleid over aan het cultuurveld zelf.

b. Samenwerking en positionering van instellingen in het culturele veld versterken

In de gemeente Rheden zijn diverse instellingen actief op het gebied van kunst & cultuur. Te denken valt aan de Alliantie, K13, de muziekschool, de bibliotheek, Atelier Velp, enzovoort. Het is van belang dat deze instellingen zo uitgebreid mogelijk samenwerken om het aanbod efficiënt, effectief en succesvol te maken.

4. Subsidies

a. Het subsidie-instrumentarium wordt gebruikt om gemeentelijke doelstellingen te bereiken

De gemeente financiert activiteiten en voorzieningen, die de gemeente voor de culturele infrastructuur noodzakelijk acht. Subsidies op kunst & cultuurgebied zijn er primair op gericht verenigingen, instellingen e.d. te ondersteunen in hun activiteiten, die gericht zijn op het realiseren van gemeentelijke doelstellingen.

b. Subsidies worden verstrekt op basis van inhoudelijke beleidsregels

Beleidsregels worden ontwikkeld op basis waarvan subsidieverzoeken inhoudelijk kunnen worden beoordeeld. Daarbij gaat het niet om subjectieve maatstaven als smaak, maar om objectieve regels gebaseerd op de algemene uitgangspunten van het kunst & cultuurbeleid van de gemeente en specifieke uitgangspunten zoals bij de diverse deelaspecten benoemd.

c. Geen eeuwige subsidie en ruimte voor vernieuwing

Het kan niet zo zijn, dat de subsidiëring van verenigingen en instellingen steeds weer automatisch verlengd wordt, simpelweg omdat ze er nu eenmaal zijn. Gesubsidieerde instellingen moeten regelmatig opnieuw hun bestaansrecht binnen het gemeentelijke beleid bewijzen, en dat moet meer zijn dan simpelweg een nieuwe overeenkomst te sluiten.

Binnen het kunst & cultuurbeleid moet ruimte zijn voor vernieuwing, niet alleen om de 4 jaar, maar ook tussendoor. Nieuwe initiatieven, die helpen gemeentelijke doelstellingen te bereiken, moeten een kans krijgen zich te bewijzen. Het gemeentelijke budget voor kunst & cultuur moet dus niet volledig dichtgetimmerd zijn.

Elke 4 jaar moeten opnieuw prioriteiten bepaald worden door de politiek. Fundamentele vernieuwing kan dus elke 4 jaar plaatsvinden.

3 Een kernachtige aanpak

De ondertitel van deze beleidsnota is 'een kernachtige aanpak'. Dat kernachtige slaat op twee zaken:

1. De gemeente bestaat uit kernen, met elk hun eigen specifieke profielen. Een gemeentelijk kunst & cultuurbeleid kan niet alleen maar een algemeen beleid zijn, maar moet rekening houden met die diversiteit binnen de gemeente.
2. Zeker in de huidige tijd kan een gemeente niet een grote financiële broek aantrekken op welk gebied dan ook. Ook bij kunst & cultuur zullen de komende jaren financiële offers gevraagd worden. Het is dus belangrijk te bepalen wat de kern is van kunst & cultuur in de gemeente Rheden. Dat wil overigens niet zeggen, dat er geen ambitie mag zijn. In tegendeel. Juist nu is het belangrijk te bepalen waar de ambities van de gemeente liggen. Alleen dan kunnen, binnen de financiële kaders, goede keuzes gemaakt worden en heeft de kunst en cultuur in de gemeente Rheden toekomst.

Cultureel ondernemerschap

Die uitdaging ligt er ook voor de culturele instellingen en verenigingen binnen de gemeente. Meer en meer wordt gevraagd om cultureel ondernemerschap. Simpelweg naar de gemeente kijken om (financiële, accommodatie, organisatorische etc.) problemen op te lossen, is niet meer aan de orde. Zeker van de grotere instellingen, maar ook van de kleinere verenigingen mogen we verwachten dat ze, voordat ze bij de gemeente aankloppen om hulp, creatief naar andere oplossingen en samenwerkingsmogelijkheden hebben gezocht. Organisaties zoals Atelier Velp hebben laten zien, dat cultureel ondernemerschap ook zonder structurele financiële ondersteuning van de gemeente mogelijk is.

Het ligt in de lijn van het bovenstaande, dat de gemeente ondersteuning mogelijk maakt voor verenigingen en instellingen die invulling willen geven aan het cultureel ondernemerschap binnen de eigen organisatie.

De kernachtige aanpak betreft de volgende onderdelen:

- Samenwerking culturele organisaties (*par. 3.1*)
- Cultuureducatie (*par. 3.2*)
- Amateurkunst (*par. 3.3*)
- Podia (*par. 3.4*)
- Beeldende kunst (*par. 3.5*)
- Bibliotheekwerk (*par. 3.6*)
- Lokale omroep (*par. 3.7*)
- Intergemeentelijke samenwerking (*par. 3.8*)

3.1 Samenwerking culturele organisaties binnen cultuurbedrijf

De gemeente speelt op het gebied van kunst & cultuur de rol van regisseur en beleidsbepaler. De uitvoering dient niet bij de gemeente te liggen.

Om dat mogelijk te maken wil de gemeente binnen enkele jaren een cultuurbedrijf opzetten waarbinnen instellingen meer samen gaan werken en waarin sommige instellingen ook zullen opgaan.

Het ligt voor de hand om de Alliantie als basis te gebruiken en uit te bouwen tot het cultuurbedrijf van de gemeente Rheden. In ieder geval K13 zal in de visie van de gemeente ook een (herkenbaar) deel gaan uitmaken van het cultuurbedrijf. Daarnaast is een nauwe samenwerking tussen het cultuurbedrijf en andere grote culturele spelers binnen de gemeente zoals de bibliotheek, Atelier Velp en nauw betrokken partijen als het onderwijs gewenst. We zien ook een belangrijke taak voor het cultuurbedrijf ten opzichte van de amateurkunst in de gemeente. Op basis van een meerjarig kader met jaarlijkse werkovereenkomsten kan het cultuurbedrijf zijn activiteiten uitvoeren.

Ook binnen het cultuurbedrijf, een not-for-profit organisatie buiten de gemeentelijke organisatie, moet sprake zijn van cultureel ondernemerschap. Not-for-profit wil zeggen dat op onderdelen wel winst gemaakt kan worden om voor andere onderdelen extra financiële middelen te realiseren, maar dat de organisatie als geheel niet op winst gericht is (i.t.t. een non-profit organisatie die helemaal geen op winst gerichte activiteiten uitvoert).

Het cultuurbedrijf moet leiden tot een versterking van het culturele leven in de gemeente. Door samenbundeling verwachten we, mede op basis van het KplusV-rapport, dat de gewenste activiteiten binnen de financiële mogelijkheden overeind kunnen blijven. In de vorige cultuurnota heeft de gemeente al aangedrongen op samenwerking en bundeling, maar dat is niet of te weinig opgepakt door het veld. Daarom legt de gemeente de bal niet meer bij de organisaties, maar maakt zelf een duidelijke keuze voor de toekomst. Overigens, ook al geven wij aan de Alliantie als basis voor het cultuurbedrijf te willen gebruiken, binnen het cultuurbedrijf zal er sprake moeten zijn van gelijkwaardigheid tussen de diverse betrokken kunstuitingen en partijen.

Voor de noodzakelijke band met het Rhedense kunst & cultuurveld en de uitwerking van de diverse activiteiten maakt het cultuurbedrijf gebruik van platforms als de RMF. Die platforms maken dus ook (een onafhankelijk en gelijkwaardig) onderdeel uit van het cultuurbedrijf. Hoeveel platforms en welke noodzakelijk zijn en in welke vorm zij in de organisatie van het cultuurbedrijf worden ondergebracht, zal in overleg met het veld worden bepaald.

De exacte opzet van het cultuurbedrijf wordt in de eerste helft van 2011 verder uitgewerkt en daarna in de praktijk omgezet. Hierbij worden ook eventuele extra aanloopkosten in kaart gebracht. De eerste werkovereenkomst zal het jaar 2012 betreffen.

Taken Cultuurbedrijf:

- organiseren van activiteiten op het gebied van beeldende kunst en podiumkunsten;

- begeleiding en advisering op het terrein van beeldende kunst en vormgevingsopdrachten en –aankopen;
- beheer van het gebruik van de muziektenten in Velp, Rheden, Ellecom en Laag Soeren;
- Het gericht onder de aandacht brengen van het cultureel programma;
- coördinatie cultuureducatie (inclusief muzikeducatie);
- exploitatie podia (openluchttheater, K13);
- ondersteuning verenigingen;
- uitvoering subsidiebeleid gemeente Rheden.

Beleidsuitgangspunten

- Dankzij een op te zetten cultuurbedrijf is er sprake van
 - minder kwetsbare kunst & cultuurorganisaties;
 - een samenhangend cultuuraanbod
 - Coördinatie vanuit 1 punt
- Het cultuurbedrijf is een samenbundeling van enkele culturele organisaties
- Het cultuurbedrijf houdt zich in ieder geval bezig met (de stimulering van) kunst, cultuureducatie, beheer podia, ondersteuning verenigingen
- Het cultuurbedrijf is een culturele not-for-profit organisatie en kan naast de gemeentelijke subsidies extra financiële middelen realiseren
- Het amateurveld is bijvoorbeeld via adviesorganen als de RMF vertegenwoordigd binnen het cultuurbedrijf.

3.2 Cultuureducatie met de eigen culturele en muzikale instellingen

Cultuureducatie is in de gemeente Rheden vooral gericht op het kennismaken van de jeugd met de diverse cultuuruitingen. Dit geeft kinderen een beeld van wat kunst en cultuur allemaal te bieden heeft. Daarmee wordt de houding van de kinderen ten opzichte van kunst en cultuur positief beïnvloed. Cultuureducatie motiveert de doelgroep om zelf actief te worden op het gebied van kunst en cultuur. Daarvoor is het van belang om zoveel mogelijk aan te sluiten bij het lokale kunst- en cultuuraanbod. Dat gebeurt nu maar zeer ten dele.

Het onderwijs heeft in dit geheel een belangrijke rol. Bij de taak van het onderwijs hoort culturele educatie en het onderwijs krijgt daar van het rijk ook middelen voor. Voor de gemeente is vooral de lokale inbedding van de culturele educatie van belang.

De lokale verenigingen en instellingen moeten in staat zijn om hun nieuwe rol in de cultuureducatie in te vullen. Dat geldt ook voor de opvang van nieuwe leden die door de activiteiten van de vereniging binnen de cultuureducatie zo enthousiast zijn geworden, dat ze er in verenigings- of ander verband mee door willen gaan. Aandacht voor werving, maar zeker ook voor opvang en behoud van de nieuwe leden moet binnen een vereniging of instelling goed

geregeld zijn. Het cultuurbedrijf is het eerste aanspreekpunt voor verenigingen voor hun vragen om ondersteuning (organisatorisch/financieel/inhoudelijk) bij hun ontwikkeling tot ondernemende vereniging.

Bij cultuureducatie horen alle vormen van kunst en cultuur, zoals muziek, toneel, beeldende kunst, literatuur etcetera. Daarom maken wij ook geen onderscheid meer tussen cultuureducatie en muzikale educatie.

De organisatie en ontwikkeling van cultuureducatie worden bij het op te richten cultuurbedrijf ondergebracht. Bij de uitvoering maakt het cultuurbedrijf in eerste instantie gebruik van lokale verenigingen, organisaties en individuen.

Cultuureducatie in deze nieuwe vorm is de basis voor het culturele leven in de gemeente Rheden en vandaar een topprioriteit binnen het gemeentelijke kunst & cultuurbeleid.

Beleidsuitgangspunten

- Cultuureducatie binnen de gemeente Rheden wordt belegd bij het nieuw te vormen cultuurbedrijf
- Het cultuurbedrijf ontwikkelt in samenwerking met onder andere het lokale culturele veld en het lokale onderwijs een cultureel aanbod voor het onderwijs.
- Via cultuureducatie maken kinderen niet alleen kennis met kunst en cultuur, maar worden ze ook gestimuleerd om zelf actief te worden.
- Kennismaking met muziek voor alle leerlingen wordt onderdeel van cultuureducatie
- Verenigingen worden bij het invullen van hun nieuwe rol binnen cultuureducatie via het cultuurbedrijf organisatorisch en financieel ondersteund

3.3 Amateurkunst, de smeerolie van de samenleving

Verenigingen, klein en groot, vormen de basis van het culturele leven in de gemeente Rheden. De mate waarin inwoners lid zijn van verenigingen geeft ook aan hoe groot de behoefte is. Verenigingen spelen een belangrijke rol, juist bij het bereiken van diverse gemeentelijke doelstellingen, zoals die in het jeugdbeleid en het WMO-beleid zijn vastgelegd. Het is dus logisch dat de gemeente verenigingen ondersteunt.

Ondersteuning gemeente

De gemeente ondersteunt de verenigingen die dat willen in hun verdere ontwikkeling. Via een samenwerking van het cultuurbedrijf en het steunpunt vrijwilligers krijgen de verenigingen ondersteuning bij het formuleren en uitvoeren van hun algemene beleid, en het vrijwilligersbeleid in het bijzonder.

Deze ondersteuning is gericht op het sterker en meer zelfstandig maken van de vereniging en is dus per definitie eindig.

Een algemeen uitgangspunt van de gemeente is dat het subsidiebeleid activiteitgericht is. Dit geldt uiteraard ook voor verenigingen. De basissubsidie voor verenigingen is nu geheel gericht op het aantal leden, waarbij een voorwaarde is dat er minstens 1 keer per jaar een openbaar concert wordt gegeven. Het subsidiebeleid met betrekking tot verenigingen wordt omgevormd tot een activiteitensubsidie. Verenigingen komen voortaan in aanmerking voor subsidies voor concerten (inclusief een bijdrage voor de voorbereiding daarvan en de inzet van geschoolde begeleiding) en voor activiteiten die de gemeentelijke doelstellingen zoals in het jeugdbeleid en WMO-beleid vastgelegd helpen realiseren.

Via deelname aan de cultuureducatie kunnen verenigingen ook in aanmerking komen voor subsidie. Die subsidie is er op gericht, dat verenigingen zowel in staat zijn de activiteiten in het kader van cultuureducatie goed vorm te geven als de jeugd op te vangen die na een dergelijk activiteit besluit lid te worden van de vereniging.

Het subsidiebeleid richting verenigingen wordt in een beleidsregel vastgelegd.

Deelname mogelijk voor iedereen

Deelname aan amateurkunst moet voor iedereen bereikbaar zijn, ook voor diegenen die het financieel moeilijk hebben. De gemeente kent via het minimabeleid al mogelijkheden voor deze groep mensen.

De gemeente wenst voor amateurkunst deze mogelijkheden extra zichtbaar te maken via bijvoorbeeld een jeugdcultuurfonds of een voorziening als de Arnhem-kaart.

Beleidsuitgangspunten

- Het cultuurbedrijf is het eerste aanspreekpunt voor verenigingen voor hun vragen om ondersteuning
- Nieuw helder subsidiebeleid gericht op amateurkunst op basis van activiteiten, realisering van gemeentelijke doelstellingen en projecten, niet (enkel) op basis van ledenaantal
- Zichtbaar maken van het aanbod
- Amateurverenigingen zoveel mogelijk inschakelen bij de cultuureducatie
- Afstemmen van activiteiten
- Versterken van samenwerking via RMF (belangenbehartiging) en cultuurbedrijf
- Invoeren van een jeugdcultuurfonds in de gemeente Rheden.

3.4 Podia in stand houden

Vanuit de algemene uitgangspunten van de gemeente is af te leiden, dat op het gebied van de podiumkunsten de prioriteit voor de gemeente vooral ligt

in het ondersteunen van de amateurkunst. De gemeente subsidieert onder andere concerten en uitvoeringen van amateurverenigingen.

Professionele podiumactiviteiten worden geprogrammeerd door de Alliantie en K13. De Alliantie doet dat in het openluchttheater en op diverse incidentele locaties binnen de gemeente, K13 in een eigen accommodatie in Velp. In de nabije toekomst worden deze activiteiten, die we graag willen behouden, ondergebracht in het cultuurbedrijf.

Om aan de oostkant van de gemeente ook een podiumvoorziening in stand te kunnen houden is voor de komende jaren voor Theothorne een speciale bijdrageregeling voor voorstellingen beschikbaar. Hierdoor kan Theothorne en daarmee ook het filmhuis in stand blijven en is gegarandeerd dat gezelschappen en verenigingen uit de buurt ook dichtbij kunnen optreden.

K13

K13 heeft zich de afgelopen 25 jaar bewezen als een aanwinst voor de cultuur in de gemeente. De voorstellingen voorzien niet alleen in een behoefte van inwoners van de gemeente en bezoekers van buiten, maar bieden jonge beginnende theatermakers en het wat meer experimentele toneel een podium.

De gemeente wil graag deze podiumactiviteiten van K13 behouden. In de huidige vorm vraagt dat volgens het rapport van KplusV van eind 2009 en ook volgens K13 zelf een flinke verhoging van de huidige structurele subsidie. Daarnaast blijkt uit hetzelfde rapport, dat de huisvesting van K13 kwalitatief sterk te wensen overlaat. Daar zou iets aan moeten gebeuren met daaraan gekoppeld een grote incidentele kostenpost.

Zowel binnen het in deze nota vastgelegde beleid als uit financieel oogpunt past het echter niet om extra financiële middelen voor K13 beschikbaar te stellen. De activiteiten van K13 kunnen, als er geen andere financiële middelen worden gevonden, in onze ogen daarom alleen overeind blijven als het gebouw losgelaten wordt en de organisatie haar zelfstandigheid opgeeft en opgaat in het cultuurbedrijf. Dat hoeft uitdrukkelijk niet te betekenen, dat K13 als merk verdwijnt. In tegendeel. De podiumactiviteiten worden als specifiek onderdeel in het cultuurbedrijf ondergebracht onder de naam K13. Door synergievoordelen moet het mogelijk worden om de kwaliteit van het aanbod van K13 overeind te houden.

Het gebouw loslaten betekent niet, dat er geen podium K13 meer kan zijn. We streven ernaar om in Velp een multifunctionele accommodatie te vinden. Een mogelijke samenwerkingspartner is in dat verband Atelier Velp, dat ook al jaren een nieuwe eigen accommodatie probeert te verwezenlijken. We zullen samen met de betrokken culturele instellingen een ultieme inspanning doen om in Velp een multifunctioneel centrum te realiseren waarin deze en andere culturele en niet-culturele partijen een plek kunnen vinden.

We hebben het hier alleen over het podiumaanbod van K13. De activiteiten van K13 op het gebied van beeldende kunst (o.a. exposities) en cultuureducatie worden geïntegreerd in de activiteiten van het cultuurbedrijf. Het spreekt vanzelf, dat bij de invulling van cultuureducatie het podiumaanbod van K13 een rol kan spelen.

Voor het theaterseizoen 2011-2012 blijft de subsidie van K13 gehandhaafd op het huidige niveau. In de loop van 2011 zal in het kader van de verdere invulling van het cultuurbedrijf ook duidelijk worden wat de positie van K13 daarin wordt. Zodra de podiumactiviteiten onderdeel uitmaken van het cultuurbedrijf zal de bijbehorende subsidie naar het cultuurbedrijf gaan. Als culturele onderneming kan het cultuurbedrijf daarboven zelf gerealiseerde inkomsten (buiten de landelijke podiumfondsen) financiële middelen voor de podiumactiviteiten inzetten.

In de te sluiten overeenkomst met het cultuurbedrijf worden duidelijke afspraken gemaakt over de te beheren voorzieningen en het activiteitenniveau. Professionals maar vooral ook vrijwilligers blijven een grote rol spelen bij de programmering van de hier bedoelde voorzieningen.

Beleidsuitgangspunten

- De gemeente wil met name de theateractiviteiten van K13 zoveel mogelijk overeind houden
- De gemeente wil zich samen met de betrokken instellingen inzetten voor een cultuurcluster in Velp
- Het podium K13 wordt een herkenbaar onderdeel van het cultuurbedrijf
- De gemeente richt zich verder op podiumvoorzieningen voor de amateurkunst en voor culturele vorming
- Het beheer van de podia ('K13', openluchttheater) wordt bij het cultuurbedrijf ondergebracht.
- Het cultuurbedrijf stimuleert het gebruik van de podia door lokale verenigingen, organisaties en.
- Het cultuurbedrijf wordt toegerust met de noodzakelijke randvoorwaarden (kennis, middelen, personen).
- Vanwege de aanwezigheid van een commerciële drager is voor schouwburg Theothorne een speciale bijdrageregeling beschikbaar zodat voorstellingen van amateurkunst en het Filmhuis mogelijk worden.

3.5 Meer zichtbaarheid voor de beeldende kunst

In de gemeente Rheden is een groot aantal ateliers gevestigd. Voor de komende vier jaar streven we ernaar dat deze ateliers meer bekendheid gaan genieten. De gemeente streeft er ook naar dat de ateliers een rol gaan spelen in cultuureducatie zodat onder de eigen inwoners de bekendheid toeneemt. De vele bezoekers van de Veluwezoom zouden ook beter kunnen worden benut om bekendheid te geven aan onze ateliers.

De gemeente Rheden kent een groot aantal kunstwerken in de openbare ruimte. De komende jaren staat het onderhoud centraal en zal er niet gericht gewerkt worden aan uitbreiding van het aantal kunstwerken.

Beleidsuitgangspunten

- Het onderhoud van de kunstwerken in de openbare ruimte is een taak van de gemeente, die wordt belegd bij het cultuurbedrijf.
- De gemeente schaft voorlopig geen nieuwe kunstwerken aan
- Meer bekendheid en zichtbaarheid voor de vele ateliers in de gemeente

3.6 Bibliotheekwerk; uitlenen van boeken staat niet meer centraal

Het bibliotheekwerk staat voor grote veranderingen. Het zichtbare aanbod, de uitlening van boeken, staat onder druk. Is dat nog wel nodig?

Wat is de rol van de bibliotheek? Veel gebruikte argumenten zijn dat de bibliotheek een ontmoetingsplek is, een educatieve taak heeft, zorgt voor 'beleving'. Dat zijn echter geen onderscheidende zaken. Een wijkcentrum, een school en zelfs een sportvereniging kan dezelfde argumenten gebruiken. Wat is dan de kerntaak van de bibliotheek in de huidige tijd? Die taak heeft net als vroeger te maken met informatie. De bibliotheek is het centrum van betrouwbare informatie en van literatuur. Daar moet de bibliotheek zich dus op richten.

Als makelaar van betrouwbare informatie moet het bibliotheekwerk veel meer bestaan uit het aanleren van informatievaardigheden en mediawijsheid bij de inwoners van Rheden. Voor sommigen is dat het leren lezen, voor anderen het interesseren in lezen en voor weer anderen het helpen bij het efficiënt vinden van de gewenste informatie in nieuwe media zoals internet. Dat begint overigens al vroeg in een mensenleven. De bibliotheek kan een nuttige taak vervullen in de voor- en vroegschoolse educatie om taalachterstanden al voor de start van de onderwijsloopbaan van een kind te beperken of voorkomen.

Het simpele uitlenen van boeken voor het lezen is geen primair doel, dat nog door de gemeente ondersteund wordt. Het kan een middel zijn om de hiervoor genoemde doelen te bereiken. Maar dan moet het ook helemaal daarop gericht en ingericht zijn. De informatie moet naar de doelgroepen gebracht worden.

De subsidiëring van de filialen van de bibliotheek in de huidige vorm kan in Rheden drastisch omlaag. Ten eerste zijn filialen niet per se nodig om de doelstellingen te bereiken, ten tweede zijn er zelfs met 1 filiaal nog voldoende mogelijkheden voor de doelgroep die nu gebruik maakt van de bibliotheek om boeken te lenen. Filialen kunnen vervangen worden door kleinschalige voorzieningen in de kernen, waar op een moderne manier gebruik kan worden gemaakt van de bibliotheek. Waar mogelijk wordt

aangesloten bij andere voorzieningen en organisaties. Multifunctionaliteit, coproducties, samenwerking zijn ook hier uitgangspunten.

Samenwerking tussen bibliotheek en onderwijs is van belang. De bibliotheek kan een belangrijke aanvullende rol spelen op het onderwijs. Scholieren moeten op zo vroeg mogelijke leeftijd "mediawijs" worden. Daarnaast hebben scholieren steeds meer informatie nodig bij het uitvoeren van onderwijsactiviteiten en boeken voor het lezen voor de lijst.

De gemeente blijft samenwerken met de gemeenten Renkum en Rozendaal om de basisbibliotheek Veluwezoom in stand te houden. Samen met hen en met medewerking van de bibliotheek is een beleidskader opgesteld, waarin het bovenstaande is vastgelegd en verder uitgewerkt. Op basis van dat beleidskader en het verdere gemeentelijke beleid wordt een overeenkomst met de bibliotheek gesloten om de bibliotheekvoorzieningen in de gemeente Rheden een nieuwe vorm te geven.

Beleidsuitgangspunten

- De subsidieafspraken met de bibliotheek richten zich niet op instandhouding van de instelling op zich, maar primair op de diensten en activiteiten van de bibliotheek.
- De bibliotheek kan samengevat een bijdrage leveren aan de volgende speerpunten:
 - Informatievoorziening (WMO)
 - Cultuureducatie
 - Media-educatie
 - Vroeg- en Voorschoolse Educatie (VVE) en primair en secundair onderwijs
 - Taalontwikkeling en inburgering
 - Multiculturele ontmoeting en evenementen
 - Participatie in organisatie van taalcursussen
- Binnen de drie kerntaken van de bibliotheek legt de gemeente de prioriteit bij informatievoorziening en educatie, niet bij lezen
- De gemeente kent bibliotheekvoorzieningen, passend bij de noodzaak in de diverse kernen.
- Waar mogelijk maakt de bibliotheek onderdeel uit van een samenwerkingsverband en/of multifunctioneel centrum (bijvoorbeeld Brede School, Kulturhus).
- De bibliotheek wordt afgerekend op resultaten.
- Diensten die buiten de overeenkomst met de gemeente vallen, kunnen door de bibliotheek kostendekkend worden aangeboden (dus inclusief werkzaamheden BackOffice, huisvestingsdeel etc.).

3.7 Lokale omroep

De lokale omroep valt onder het cultuurbeleid. Vandaar dat in deze nota ook aandacht wordt besteed aan de lokale omroep.

De gemeente hecht aan een goed functionerende, in de maatschappij gewortelde gemeentebrede lokale omroep.

In tegenstelling tot de andere aspecten van kunst en cultuur kan de gemeente voor een lokale omroep weinig eigen beleid bepalen. Voor het grootste gedeelte wordt het beleid rond lokale omroepen bepaald door landelijke regels. De gemeente heeft twee taken wat betreft de lokale omroep. Ten eerste moet de gemeenteraad in principe eenmaal in de vijf jaar de representativiteit van het Programmabeleidsbepalend Orgaan (PBO) vaststellen. Ten tweede moet de gemeenteraad een keer per 4 jaar op basis van de Algemene Subsidieverordening van de gemeente en de wettelijke regels de hoogte van de subsidie vaststellen. De gemeente krijgt als onderdeel van de uitkering uit het gemeentefonds ook een bedrag van het rijk voor de subsidiëring van de lokale omroep.

Met ingang van 2010 heeft de gemeente wel meer rechten bij de controle van de financiën van de lokale omroep. De gemeente Rheden zal daar de komende jaren in ruime mate gebruik van maken.

De controle of de lokale omroep aan de wettelijke eisen voor de programmering voldoet ligt niet bij de gemeente, maar bij het Commissariaat van de Media, dat ook de uitzendvergunning verstrekt.

Beleidsuitgangspunten

- De gemeente verleent de lokale omroep, die van het Commissariaat voor de Media de uitzendvergunning voor de gemeente Rheden heeft gekregen, alle medewerking zoals die door de wet wordt voorgeschreven
- De gemeente maakt gebruik van de ruimte die door het rijk wordt gegeven bij de controle van de rechtmatige besteding van de verstrekte subsidie.

3.8 Intergemeentelijke samenwerking

Waar zinvol werkt de gemeente samen met andere overheidsorganen bij het vormgeven van het beleid in de gemeente Rheden. Bestaande samenwerkingsverbanden zijn:

- De basisbibliotheek, met de gemeenten Renkum en Rozendaal
- De streekmuziekschool, met de gemeente Brummen
- Cultuurpact rond Arnhem, waarin ondersteund door de provinciale kunst en cultuurorganisatie de gemeenten rond Arnhem samenwerken bij de uitvoering van regionale cultuurprojecten voor een breed publiek.

4 Relatie met andere beleidsterreinen

De gemeente erkent het eigenstandige belang van kunst en cultuur. Daarnaast is kunst en cultuur ook een middel om andere gemeentelijke doelstellingen te realiseren. Het kunst en cultuurbeleid van de gemeente Rheden wordt dan ook mede beïnvloed door andere beleidsterreinen. De gemeentelijke beleidsdoelstellingen waarvoor kunst & cultuur als middel ingezet kan worden zijn vooral te vinden in het Rhedense jeugdbeleid (de Rhedense JeugdAgenda) en het Rhedens WMO beleid. Maar ook andere beleidsterreinen zoals onderwijs, accommodatie en ruimtelijke ordening hebben een relatie met het kunst & cultuurbeleid. Gezien de speciale aandacht voor de jeugd, ouderen en mensen met een beperking worden in dit hoofdstuk de Rhedense Jeugdagenda en de WMO verder belicht. Ook is er aandacht voor het accommodatiebeleid en wordt nog even stilgestaan bij de rol van en vooral de samenwerking met het onderwijs. De andere beleidsterreinen worden hier niet apart uitgewerkt. Waar nodig zijn bij specifieke cultuuraspecten daar opmerkingen over gemaakt.

4.1 Rhedense Jeugdagenda

De Rhedense Jeugdagenda bevat het beleid van de gemeente Rheden ten aanzien van de jeugd. Daarin wordt de volgende visie aangegeven:

Wij gaan uit van een positieve ontwikkelingsgerichte visie: Kinderen en jongeren in Rheden moeten hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen en maatschappelijk kunnen participeren. Op die manier groeien zij op tot verantwoordelijke en zelfstandig functionerende volwassenen.

De jeugd moet dus hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen en maatschappelijk kunnen participeren. Die talenten kunnen op allerlei gebied liggen, niet alleen op cognitief gebied. Ook talenten op kunst & cultuurgebied zijn het meer dan waard om ontwikkeld te worden. Maar dan moet dat wel kunnen. Daarom geven wij meer aandacht aan cultuureducatie en vinden wij het belangrijk om een jeugdcultuurfonds op te richten. Maatschappelijk participatie kan al vroeg beginnen, bijvoorbeeld binnen de vereniging. De vereniging moet dan wel de kwaliteit hebben om van hun jeugdleden betrokken en actieve jeugdleden te maken. Er zijn ook groepen jeugdigen die op een ongewenste manier 'maatschappelijk participeren'. Omdat zij op dit moment weinig tot geen mogelijkheden hebben om hun subcultuur te uiten binnen 'gecontroleerde' grenzen, doen zij dat op plekken waar anderen er (objectief of subjectief) last van hebben. Het mogelijk maken om de subcultuur te beleven binnen bepaalde kaders kan een bijdrage leveren dit probleem te verminderen.

4.2 De Wet op de Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

De WMO speelt een steeds belangrijker rol in de benadering van de maatschappij door de gemeente. De belangrijkste uitgangspunten dringen steeds meer door in andere beleidsterreinen.

De gemeente Rheden heeft de volgende visie ontwikkeld op de WMO:

Iedereen doet mee. Dit houdt in, dat er een zorgzame samenleving ontstaat, waarin burgers zorgen voor elkaar en vooral voor hun medemens, die zorg behoeft. De volwaardige deelname van iedereen aan het maatschappelijke verkeer is een zorg van ons allemaal. Wie de mogelijkheid heeft werkt, betaald of vrijwillig. De gemeente biedt een vangnet, waar de samenleving de vereiste zorg niet kan bieden. Ze faciliteert en stimuleert samenwerkingsverbanden.

Uit deze visie zijn diverse zaken te halen, die van belang zijn voor het kunst & cultuurbeleid.

“De gemeente biedt een vangnet.” Dat betekent dus, dat de gemeente ervan uitgaat dat in eerste instantie de burgers zelf aan zet zijn. Pas als dat om wat voor redenen niet lukt, zorgt de gemeente dat haar inwoners kunnen meedoen aan culturele activiteiten.

Vertaald naar kunst & cultuur betekent dat, dat de gemeente zich vooral richt op de groep, die om wat voor reden dan ook (financieel, fysiek) gehinderd wordt in het gebruik van kunst & cultuur. Oftewel, de gemeente zorgt ervoor dat kunst & cultuur toegankelijk is voor diegenen, die dat niet zelfstandig voor elkaar krijgen.

“Volwaardige deelname”. Alle inwoners van de gemeente Rheden moeten volwaardig kunnen deelnemen aan het maatschappelijke verkeer. Dat is inclusief kunst & cultuur.

“Wie de mogelijkheid heeft werkt, betaald of vrijwillig.” Met name de verenigingen vormen een belangrijke bron van vrijwillig werk. Via vrijwillig werk binnen of voor verenigingen kunnen mensen hun eigenwaarde terugwinnen.

De doelstellingen van het WMO-beleid zijn uitgewerkt in 6 domeinen.

Domein 1: samen leven in buurt, wijk en dorp
Domein 2: Kansrijk opgroeien en opvoeden
Domein 3: Mantelzorgers en vrijwilligers gewaardeerd en ondersteund
Domein 4: Hulp t.b.v. zelfredzaamheid goed geregeld
Domein 5: Regie op preventie, opvang en (na)zorg
Domein 6: Ander en samen te werk

Met name de eerste drie domeinen hebben duidelijke raakvlakken met kunst & cultuur. Kunst & cultuur biedt kansen om de doelstellingen binnen deze domeinen te realiseren.

4.3 Accommodatiebeleid

Het kunst en cultuurveld in de gemeente Rheden heeft te maken met enkele accommodatieproblemen. Verenigingen in Dieren en omstreken kunnen slecht of alleen voor een (te) hoge prijs podia vinden voor hun optredens. Daarnaast hebben diverse organisaties op cultureel gebied te maken met een accommodatie die niet voldoet of in sterke mate aan renovatie toe is.

Naast deze problemen zijn in dit beleidsplan op diverse plaatsen opmerkingen te vinden die betrekking hebben op accommodaties. Onder andere bij het bibliotheekwerk is aangegeven dat een andere benadering wordt gezocht voor bibliotheekvoorzieningen in de kernen.

De accommodatieproblemen worden in aansluiting op en passend bij het eerder vastgestelde gemeentelijke accommodatieplan opgepakt. Daarbij wordt zoveel mogelijk gekeken naar samenwerking en verbindingen met andere partijen in de gemeente.

4.4 Onderwijs

Het onderwijs heeft vanuit haar algemene taak verantwoordelijkheden, ook op het gebied van kunst & cultuur en krijgt daar ook middelen voor van het rijk. Daarnaast doet de gemeente vooral bij cultuureducatie, maar ook bij andere onderdelen van het cultuurbeleid een beroep op medewerking van het onderwijs.

Buiten kunst en cultuur zijn er nog andere beleidsterreinen waar de gemeente een beroep doet op het onderwijs voor het behalen van doelstellingen. Dat geldt bijvoorbeeld voor verkeerseducatie en natuureducatie.

Voorkomen moet worden, dat het onderwijs overvraagd wordt of voortdurend weer met andere organisaties en personen in gesprek komt. Hier moet met het onderwijs een heldere en overzichtelijke oplossing voor bedacht worden. Wat betreft kunst en cultuur dient het cultuurbedrijf hierin een centrale rol te spelen.

5 Evaluatie

Jaarlijks wordt aan de raad een evaluatie verstrekt van de bereikte resultaten van het kunst & cultuurbeleid. Zeker de eerste jaren zal extra aandacht besteed worden aan de organisatieveranderingen en de gevolgen daarvan.

Regelmatig bepaalt de gemeente of organisaties en activiteiten nog wel aan de doelstellingen van de gemeente bijdragen. Het moet geen automatisme zijn dat als een subsidie eenmaal verleend is, deze tot in lengte van jaren gehandhaafd blijft, laat staan steeds weer verhoogd wordt. Organisaties moeten zich regelmatig bewijzen en er moet ruimte zijn voor nieuwe initiatieven die gemeentelijke doelstellingen kunnen invullen.